Оштро Перце
2011 – 2017.

Ири–Саја Кумалаканта VIII$_2$
ОШ „Светозар Марковић“, Београд

Анђелка Танчић
ОШ „Светозар Марковић“, Београд

Слађана Галушка
ОШ „Свети Сава“, Београд

Пројекат Оштро Перце
2011 – 2017.

Пројекат „Оштро Перце“ за развијање информационе и медијске писмености ученика реализује се од 2011. године.

Циљеви пројекта су:

- побољшање култура читања ученика,
- развијање информационе и медијске писмености ученика кроз развијање критичког мишљења и креирања медијских порука,
- промоција школске библиотеке као важног места за учење и развијање креативности ученика.

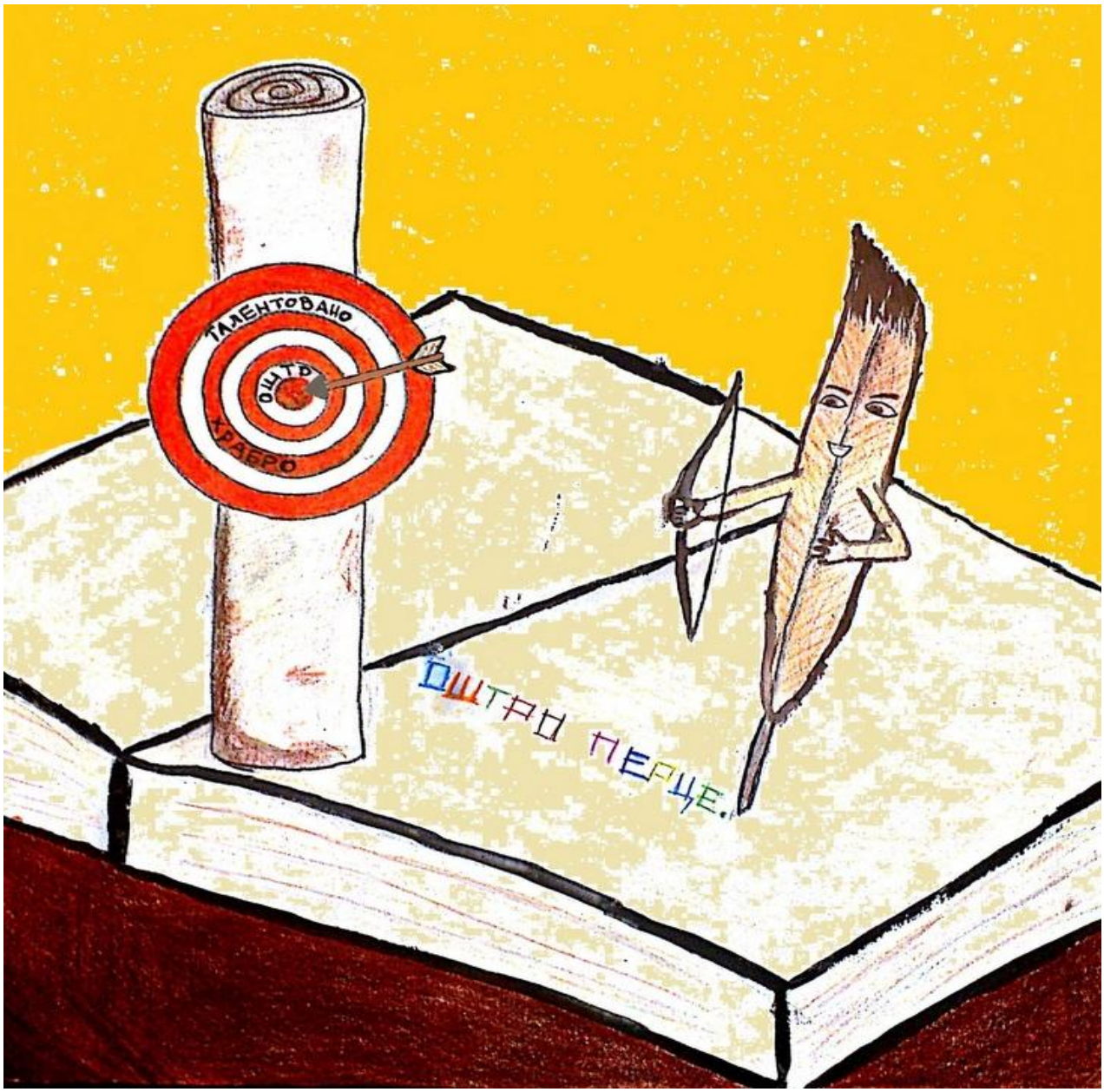

Оштро перо

Пројекат назван „Оштро перо" осмислиле су 2011. године Анђелка Танчић и Слађана Галушка. Реализацију прве сезоне финансирао је Секретаријат за образовање Београда. Учествовало је 180 ученика старијих разреда шест београдских основних школа, који су од октобра до децембра 2011. године читали књиге (збирку прича, роман и приручник), писали приказе и израдили трејлере. Посебност овог пројекта било је коришћење ИКТ у библиотеци, тј. увођење учења на даљину кроз електронски курс на Мудл платформи Супер учење[1]. Ученици су током 8 недеља пратили лекције у вези са писањем приказа и израдом трејлера. Учествовали су у дискусијама на форуму са другим полазницима курса и предавачима, радили задатке и вредновали активности пројекта. Најбољи прикази су постављени као препорука вршњацима за читање на страни Оштро перо 2011 (први, други и трећи круг)[2].

[1] Супер учење, www.superucenje.org.rs
[2] Оштро перо 2011, http://www.superucenje.org.rs/arhiva/

Оштро Перце

Пројекат наставља успешну реализацију под именом Оштро Перце од 2012/2013. године. Уведени су нови задаци за основце и средњошколце, укључено је 40 школа и стотине ученика. Израђивани су нови е-наставни материјали и постављани у отвореном е-курсу[3] на платформи Супер учење, који је доступан свим ученицима, библиотекарима и наставницима.

Ученици читају књижевна дела, разговарају о њима и пишу приказе и праве трејлере. Гледају филмове и позоришне представе рађене по текстовима које читају и пишу упоредне приказе, смишљају интервју са неким од ликова или аутором дела, раде илустрације и плакате/постере. Стварају бајке по узору на оне које су прочитали, преобликују их у стрипове и сликовнице, драматизују их и изводе као позоришне представе. Део пројекта су и активности за обележавања годишњица писаца кроз разноврсне програме у школама.

Пројекат повезује програм рада школског библиотекара са школским програмом и омогућава интеграцију елемената информационе и медијске писмености у више наставних предмета. Сарадња библиотекара и наставника доводи до организације часова тематске и пројектне наставе, увођења иновативних метода рада, веће мотивисаности ученика за рад, бољих постигнућа ученика у области стицања знања, развијања критичког мишљења и креативности.

Важан део пословања школске библиотеке у реализацији пројекта је коришћење информационо-комуникационих технологија, које се огледа у следећем:

- У библиотеци се организују се активности/часови за развијања информационе, медијске и информатичке писмености ученика.
- Ученици, библиотекари и наставници прате лекције на е-курсу.
- Ученици претражују е-изворе и проналазе потребне информације за израду задатака.
- Ученици креирају медијске поруке у различитим формама, а уз помоћ библиотекара и наставника презентују их у електронском облику.
- Најбољи радови презентују су на странама Супер учење и Оштро Перце[4], као и на веб странама школа учесница и тако се повећава корисни е-материјал. Пример добре праксе су школски пројекти Основне школе „Милорад Мића Марковић“[5].

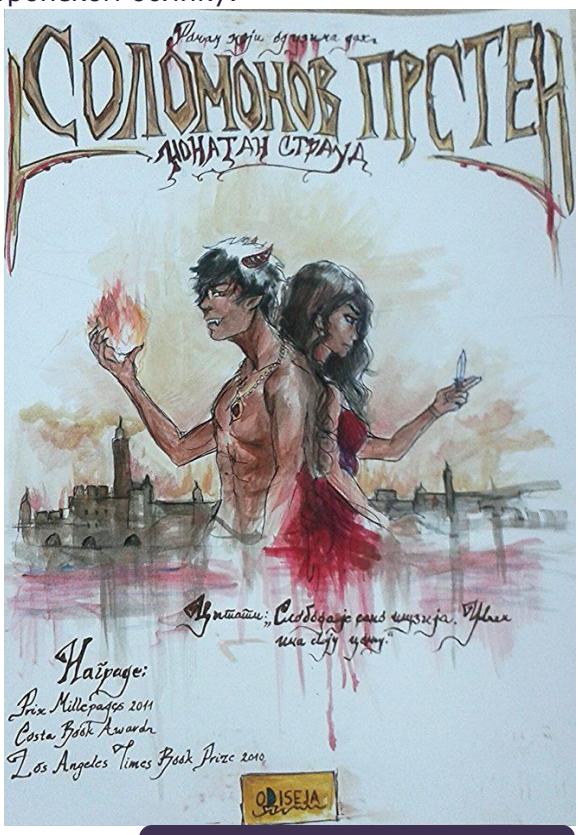

Резултати

Активности током пројекта пратиле су и вредновале ауторке, уз помоћ колега, ученика и спољних сарадника (писци, представници издавача, библиотекари јавних библиотека,...) Библиотекари су пратили активности у својим школама и вредновали рад ученика у школи. Спољни сарадници су пратили активности ван школе и вредновали дечије радове.

Ауторке су пратиле све активности и на основу појединачних извештаја и својих запажања израдиле су извештаје. Оцена је свих учесника да је пројекат веома успешан и користан за децу и одрасле. Добробити су многобројне и огледају се пре свега у промоцији дечијег стваралаштава, одличној сарадњи међу свим учесницима и, наравно, промоцији рада школских библиотекара.

Валентина Говедарица
ОШ „Ратко Митровић“ Београд

[3] Супер учење, http://superucenje.org.rs/ucenje/course/index.php?categoryid=3
[4] Оштро Перце, http://andjelkatancic.wix.com/perce
[5] Школски пројекти, www.osmiloradmarkovic.edu.rs/nastava/14-skolski_projekti)

Истраживање 2014.

На крају четврте сезоне, у априлу и мају 2014. године, у оквиру пројекта, спроведено је истраживање о читалачким навикама и информационој и медијској писмености ученика и наставника основних и средњих школа, чији су аутори Слађана Галушка (ОШ „Милорад Мића Марковић", Мала Иванча), Анђелка Танчић (ОШ „Ратко Митровић", Нови Београд) и Гордана Љубановић (Национална библиотека Црне Горе „Ђурђе Црнојевић" Цетиње).

Истраживачки рад „Оштрење Перцета" представила је Гордана Љубановић на Европској конференцији о информационој писмености, одржаној у Дубровнику од 20. до 23. октобра. 2014. године, под називом *Sharpening of Little Quill Pen: Research on MIL in primary schools.* Рад је представљен и у часопису „Читалиште" под називом „Оштрење Оштрог Перца: Истраживање о информационој и медијској писмености у основној школи"[6].

На основу резултата, који су показали недовољну заступљеност елемената ИМП у наставном плану и програму, Оштро Перце 2014/2015. увело је новине, међу којима су осмишљавање квиза, писање састава на теме у вези са прочитаним текстовима и сл.

Постигнућа

1. Школске 2013/2014. године у пројекту је учествовало 500 ученика из 20 основних и средњих школа (из Србије), 32 наставника, 16 библиотекара и један психолог. Наредних година неке школе су изашле из пројекта, али су се сваке године прикључивале нове. Број ђака у пројекту стално се повећава, као и број библиотекара и наставника. Наставни материјал се сваке године обогаћује новим елементима.

2. Повећан је број прочитаних књига у школским библиотекама (у школама учесницама), као и број корисника. Ученици који нису учествовали у пројекту су чули о њему и књигама, па су и они хтели да их прочитају.

3. Пројекат и најбољи радови настали током шест сезона презентовани су на веб страни Супер учење[7] и на веб странама школа учесница и тако је повећан е-материјал који могу да користе и други ученици, библиотекари и наставници. Тиме је презентовано и дечије стваралаштво и активности библиотекара и наставника.

4. Наставници и библиотекари су на основу програма пројекта и наставног материјала организовали и друге, сличне активности, којима се подстиче развијање ИМП. Ученици су проналазили информација за израду задатака и креирали су различите медијске поруке: интервјуе, извештаје, телевизијске емисије, илустрације...

5. Током пројекта успостављена је сарадња са издавачким кућама „Одисеја", „Креативни центар" и „Прополисбукс". Оне су обезбеђивале награде за ауторе најбољих радова и школе учеснице, а током три сезоне и по један примерак наслова који су програмом предвиђени за читање.

6. Побољшана је међушколска сарадња библиотекара, сарадња библиотекара са спољним сарадницима и установама културе, као и сарадња са наставницима из школе и родитељима. Захваљујући повезивању програма пројекта и наставног плана и програма побољшана је сарадња школских библиотекара и наставника. Ученици су побољшали сарадњу са вршњацима током заједничког рада, писали су коауторске критике и тимски правили трејлер. Осима тога дружили су се са ђацима из других школа и учили доброј комуникацији са одраслима.

7. Током 2013/2014. и 2014/2015. школске године кроз активности пројекта обележене су и велике годишњице П. П. Његоша, Бранислава Нушића и Бранка Ћопића. Завршни сусрети одржавају се од школске 2012/2013. године у априлу и њима учесници пројекта обележавају дане везане за књигу и читање. Тако је 2013, 2016. и 2017. одржан поводом обележавања Светског дана књиге и ауторских права[8]. Завршни сусрет 2014. и 2015. године одржан је 2. априла, чиме је обележен Међународни дан дечије књиге[9].

---

[6] Читалиште бр. 26, http://citaliste.rs/casopis/br26/galuska_sladjana2.pdf

[7] Супер учење, http://www.superucenje.org.rs/

[8] Оштро Перце 2012/2013, http://www.superucenje.org.rs/perce/perce_2012_13/, Оштро Перце, 2015/2016 http://www.superucenje.org.rs/perce/perce_2015_16/

[9] Оштро Перце 2013/2014 http://www.superucenje.org.rs/perce/perce_2013_14/ Оштро Перце 2014/2015 http://www.superucenje.org.rs/najbolji_radovi_14_15/

Оштро Перце 2015/2016.

Пројекат Оштро Перце у сезони 2015/2016. имао је два важна елемента:
- подстцање деце на читање и развијање креативности,
- промовисање рада школских библиотекара.

Од пролећа 2015. године школски библиотекари су интензивирали активности у борби за своју професију и статус, посебно због нових правилника о финансирању школа.

У септембру 2015. године многи библиотекари основних школа остали су без посла или им је норма рада у библиотеци смањена на половину, неки су другу половину пронашли у настави, а неки у другој школи. О проблемима које је донела примена Правилника о финансирању основних школа библиотекари су расправљали на трибинама које су организоване током септембра и октобра 2015.

Промоција рада школских библиотекара - Први део пројекта

На иницијативу Анђелке Танчић и у сарадњи школских библиотекара Палилуле и Библиотеке „Милутин Бојић" у Београду одржано је пет трибина, у циклусу *Библиотеке у облацима* на којима су говорили библиотекари, писци и представници синдиката. Видео прилоге са трибина можете погледати на веб страни Библиотеке[10].

На Сајму књига је 29. октобра 2015. године у сали „Бранко Ћопић" одржана трибина под називом „Мислимо на будућност - спасимо школске библиотеке". У раду трибине учествовали су бројни гости: Александар Милановић и Гордана Стокић Симончић, професори на Филолошком факултету у Београду, Предраг Ђукић, помоћник директора Библиотеке града Београда, писци Јасминка Петровић, Бранко Стевановић, Љубивоје Ршумовић и Јована Ристић, Симеон Маринковић, главни уредник издавачке куће Креативни центар, Даница Оташевић директор Градске библиотеке „Владислав Петковић Дис" у Чачку и радио водитељ Светислав Стефановић. Они су говорили о важној улози школске библиотеке, као и о могућностима да се промене критеријуми за број библиотекара у основним школама. Школски библиотекари су се прикључили дискусији изношењем личних искустава у раду и са предлозима о даљим активностима. Један од закључака скупа био је и да треба што пре организовати акцију за очување школских библиотека у Србији у коју би се укључили наставници, родитељи и ученици, а део акције могу бити литерарни и ликовни конкурс за ученике.

Ауторке пројекта Оштро Перце, Анђелка Танчић и Слађана Галушка, у договору са издавачким кућама „Одисеја" и „Креативни центар", организовале су Конкурс за најбоље литерарне и ликовне радове на тему *Зашто волим библиотеку,* као део акције за промоцију рада школских библиотека.

Основна идеја је била да деца представе активности у школској библиотеци и покажу колико је рад у библиотеци и са школским библиотекаром важан за побољшање читалачких навика, учење и развијање критичког мишљења и креативности.

Конкурс је успешно реализован током новембра и децембра 2015. године, а најбољи радови презентовани су на веб страни Супер учење[11]. Аутори награђених радова добили су књиге „Одисеје" и „Креативног центра".

Огњен Петровић ОШ „Миодраг Миловановић Луне", Каран

[10] Слободно код Бојића, http://video.milutinbojic.org.rs/slobodno2015.html
[11] Супер учење, Конкурс, http://www.superucenje.org.rs/perce/perce_2015_16/konkurs/, http://www.superucenje.org.rs/kategorija/nagrade_2015_2016/

Рад са ученицима - Други део пројекта

У наставку пројекта ученици су читали књиге, писали о њима и илустровали их, а део активности чиниле су бројне презентације које је организовала ИК „Одисеја", као и дружење ученика са писцем Јасминком Петровић.

У такмичарском делу, који је трајао од јануара до априла 2016. године, учествовало је 14 школа, 40 библиотекара и наставника и око 600 ученика. Пројекат се одвијао кроз области:

- Побољшање читалачких навика ученика
- Развијање информационе и медијске писмености ученика.

Током четири месеци трајања ученици су читали приче и романе, а затим су писали приказе и правили трејлере, илустровали текстове које су читали, драматизовали их, изводили позоришне представе, цртали плакате и корице за књиге и сачињавали разне друге медијске поруке и показали да су стекли вештине информационе и медијске писмености.

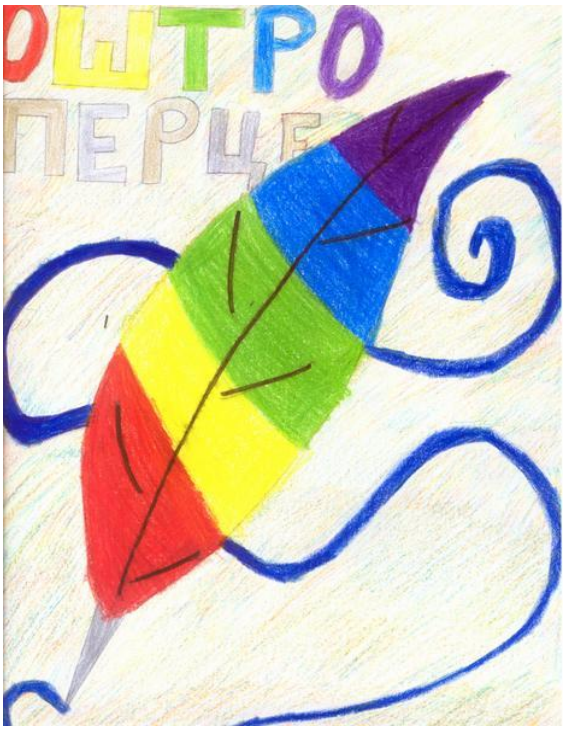

Нина Мандић ОШ „Свети Сава" Београд

Оштро Перце 2016/2017.

Пројекат Оштро Перце 2016/2017. се одвијао кроз следеће активности:

- подстицање деце на читање и побољшање информационе и медијске писмености ученика,
- развијање способности критичког размишљања и креативности кроз разумевање и анализу и стварање медијског садржаја,
- афирмација постигнућа ученика у области литерарног и ликовног стваралаштва кроз израду зборника радова,
- промовисање рада школских библиотекара.

У пројекту је учествовалио 15 основних и средњих школа, 50 библиотекара и наставника и око 1000 ђака.

Пројекат је започео у новембру 2016. представљањем књижевних дела која су у програму. Библиотекари и наставници су организовали радионице на којима се разговарало о теми толеранције у збирци прича „Риба риби гризе реп" и романима „Ово је најстрашнији дан у мом животу" и „Лето кад сам научила да летим" ауторке Јасминке Петровић, а то је било и део обележавања Дана толеранције, 16. новембра. У наставку пројекта ученици су читали приче, бајке и романе, пратили лекције у вези са информационом и медијском писменошћу и израђивали задатке: писали су приказе и правили трејлере, илустровали текстове које су читали и драматизовали их, цртали плакате и корице за књиге, опробали се у књижевном стваралаштву писањем оригиналних бајки и направили кратки видео приручник за медијску писменост.

Интервју

Један од задатака је био и смишљање питања за интервју са Јасминком Петровић.

Позната списатељица је била гост ОШ „Свети Сава" 30. марта 2017. и тада су ученици поставили сва питања и на њих добили одговоре. Део интервјуа је у видео прилогу на YouTube[12].

[12] Интервју, www.youtube.com/watch?v=2ofdfRAQDuA

Завршни сусрет

Завршни сусрет пројек-та Оштро Перце 2016/2017. одржан је 21. априла 2017. године у Основној школи „Свети Сава" у Београду. У свечаној сали су се окупили ученици, библиотекари и наставници из школа учесница у пројекту, а специјални гости били су Јасминка Петровић, писац, и Јелена Драгојловић представник издавачке куће „Креативни центар".

Присутне је поздравила Слађана Галушка, библиотекар у ОШ „Свети Сава", а затим је Даница Арсенијевић, ученица шестог разреда, подсетила публику на два важна дана посвећена књизи, Међународни дан дечије књиге и Светски дан књиге и ауторских права које пројекат Оштро Перце обележава завршним сусретом.

У наставку програма ученици су имали прилику да разговарају са Јасминком Петровић. Интересовало их је како је ауторка добила инспирацију за поједине књиге, када је почела да пише, да ли је писала као мала, које књиге воли да чита, колико је књига написала, како настају илустрације за њихи сл. Јасминка је открила да је идеју за прву књигу добила у разговору са својим сином и његовим другом и да је дружење са децом увек подстицај за стварање нових прича. Прва књига коју је прочитала била је „Хајди", написала је тридесет књига, воли да чита Душка Радовића, а омиљена књига у детињству јој је била „Пипи дуга чарапа". Објаснила је на неколико примера какав је ток настанка књиге и ко све учествује у њему, а у разговор се укључила и Јелена Драгојловић и испричала каква је улога издавача и колико је важна сарадња писца и уредника.

Обе госпође су истакле да је пројекат Оштро Перце одличан начин да се књиге приближе деци и да се афирмише читање и промишљање о прочитаном. Јелена Драгојловић, члан жирија у такмичарском делу пројекта, похвалиле је све учеснике и њихове радове. Потом су две ученице говориле стихове својих омиљених песама, а представљени су и радови ученика млађих разреда школе домаћина постављени на паноима.

Програм је завршен доделом књига, награда, ауторима најбољих радова.

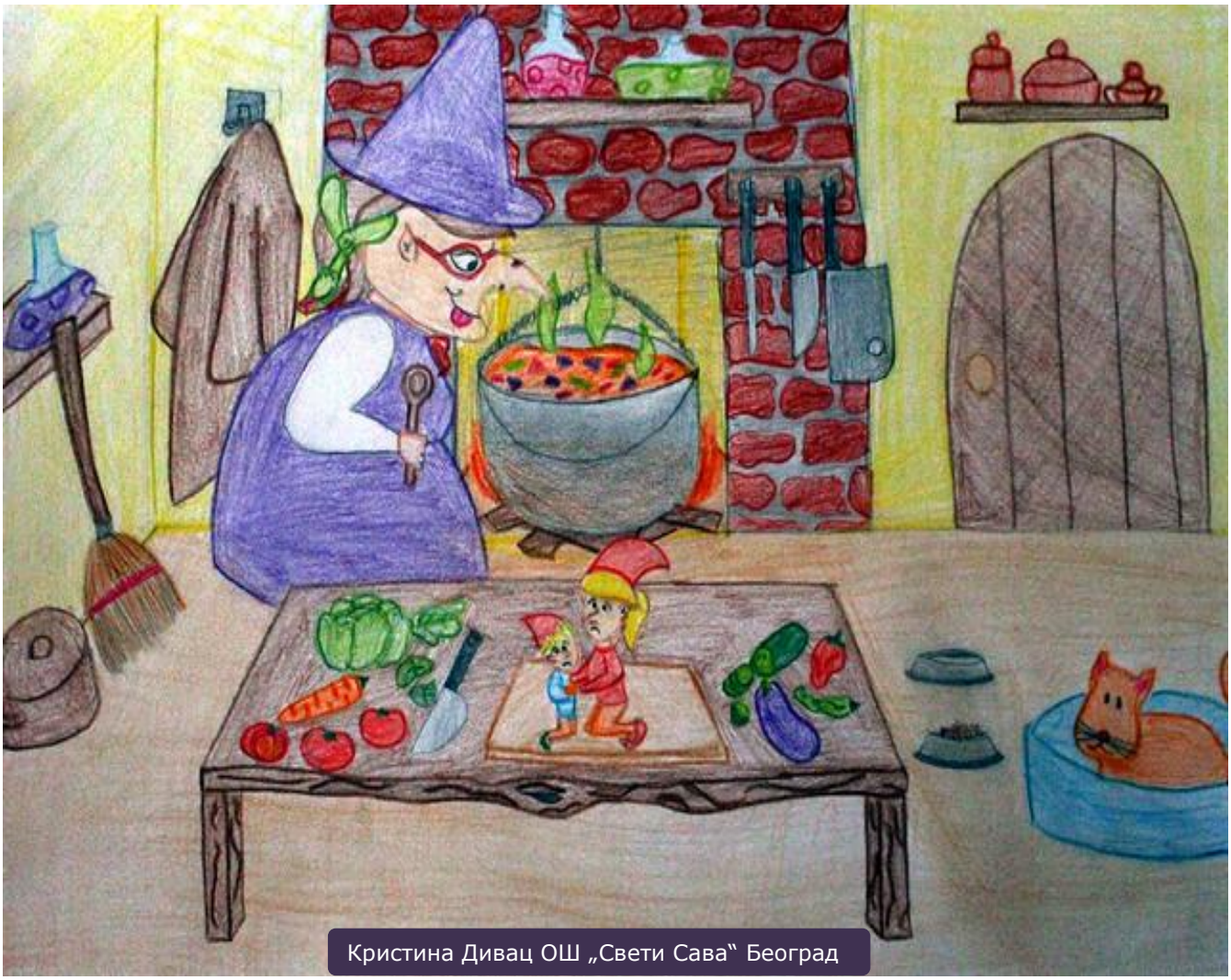

Кристина Дивац ОШ „Свети Сава“ Београд